

SLOVENE.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemam veljā: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemam veljā: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljā 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in veljā tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvenem nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 25.

V Ljubljani, v ponedeljek 1. februarja 1886.

Letnik XIV.

Bismark je govoril!

O izgonu Poljakov iz Prusije izrazil se je Bismark jako določno, tako določno namreč, da sedaj ni nikakega dvoma več, da se je izgon pričel iz zagrizenega narodnega in deloma tudi iz verskega fanatizma. Telegraf v tej zadevi sporoča sledeče: „Bismark se je čez pet dobrih let zopet jedenkrat prikazal v pruskem deželnem zboru, a ta njegova prikazen ostala bo zgodovinsko znamenita. To je menda mož tudi sam čutil, kajti govoril je v jako kratkih in pretrganih stavkih, kakor to dela človek, kedar je silno razdražen. Bismark pravi, da ga to silno malo briga, ako gredó pri pridobitvi poljaških posestev prevzete dolžnosti navskrižem s praktičnimi smotri nemško-narodne politike. To se pravi z drugimi besedami, mož-beseda je ravno toliko vreden, kakor figa-mož, da, poslednji še dostikrat bolj obrajtan, če narodne koristi tako zahtevajo. O ljubezni Nemcev do inostranstva rekel je Bismark grajaje, da je oslovsko, na kar se mu je ves deželni zbor na glas zasmejal.

Dalje je železni kancler tožil, da ga Nemci takoj iz začetka niso razumeli z njegovo politiko opirajočo se na „kri in železo“, sicer bi bilo danes že vse drugače, kakor je. Tudi njega so za nos vodili, da je še le leta 1870 prišel na sled neki tajni zvezi pruske opozicije s francoskim poslanikom v Berlinu, ktera se je skovala že leta 1863. Iz tega se vidi, da tudi Bismark nima še lastnosti vsegavednosti, če tudi ima politične nitke celega sveta v rokah. Ako bi vaš upor še dalje trajal, rekel je v deželnem zboru, potem bodem videl, kaj mi je cesarju in njegovim zveznim knezom svetovati! Ta vsklik je napravil med poslanci veliko razburjenost.

Za ničvrednega strahopetneža smatral bi vsakega ministra, pravi Bismark dalje, kdor bi si v enakem položaji ne upal vkreniti, kar se mu potrebno zdi, in za tisto odgovornosti prevzeti. Na te besede nastane silen nemir, za kterega se pa železni Bismark ni prav nič zmenil, temveč je vse prekrical:

Če ne bo drugače, našel bodem sredstva, da bodem tudi brez državno-zborske večine vladal. Te besede bile so pa kakor voda na žerjavico. Kar završčalo je po zbornici. Na desni so mu ploskali, kakor besni, opozicija mu je žvižgala, predsednik je pa zvonil brez konca in kraja. Dunajski „Kikiriki“ je lansko leto za avstrijski državni zbor mesto predsedniškega zvonca — top predlagal; sedaj bi ga bili v Berlinu potrebovali.

To je v potezah govor nemškega kanclerja dne 28. januarja t. l. in reči moramo, da je Bismark ž njim več dosegel, kakor nameraval; kajti osupnil je vso Evropo, najbolj pa gotovo Avstrijo. Ker je pa vso to reč znal zaviti v plašč notranje pruske politike, se je stari lisjak s tem tako zavaroval, da mu Avstrija kot inostranka niti do živega ne more, če se neče osmešiti, kajti lahko bi jo zavrnil: kaj te brigajo naše notranje razmere; pometaj po lastni hiši.

Poljaki in drugi katoliški poslanci v pruskem deželnem zboru so se nadjali, da bo Bismark ob priliki debate o poljskih izgonih ktero zinil; oni so slutili, da bode odkril svojo staro že plesnjevo sovražstvo do Slovanov, ali da bode 70letni starec tako divjal, tega se niti najhujši črnogledi niso nadejali. To že ni le sovražstvo, to je pravecati fanatizem, ako Bismark pravi, da noben Nemec pa tudi Poljak ne, če hoče biti vojak ali uradnik, ne sme več kake Poljakinje za ženo vzeti, ker je na ta način nemštvo v nevarnosti!

S tem zagrizenim govorom je pa Bismark še nekaj drugega dokazal, namreč da v trdnost svoje zgradbe on sam nima nič pravega zaupanja, sicer bi se ne bal slovanskega življa med Poljaki, da mu podere, kar je on s trudom več kakor dvajset let sostavljal. Za to je mož napovedal Poljakom vničevalno vojsko, kakor svoje dni Egipt Izraelovim sinovom. Če bode treba, pokupiti hoče po sili posestva poljaških plemičev, ki so najtrdneja zaslomba Slovanstva na Pruskem, plemiče same pa po svetu pognati in na njihovih posestvih Nemce čiste krvi naseliti. Tū res ne manjka več dosti do egiptovske popolnosti. Le še korak na začetni poti in v nemškem

državnem zboru bode železni kancler predlagal postaviti, da se morajo vsi poljski fantiči (menda tudi deklice) takoj ob rojstvu v vodo pometati. V tem bode Bismark še faraone prekosil. Ti so novorojenkam prizanašali, Bismark je Poljakinjam že boj napovedal s tem, da jih nemški mladenčji ne bodo smeli v zakon jemati.

Boj Bismarka s Poljaki je tako grozen, tako ostuden, da moderna zgodovina med olikanimi narodi takega ne pozna. Ta strašni človek hoče cel narod vničiti! Ali se ne pravi to mednarodnim pravicam v obraz biti ali ni to boj z Bogom samim?! Kdo daje železnemu kanclerju pravico do vničevanja poljske narodnosti? Poljaki jih niso prosili, da so jih Prusi vzeli pod svojo krono, temveč so jih Prusi s silo napadli in podjarmili, kedar se je bivša Velika Poljska razbijala in na tri kose razdelila, kterih enega si je vzel Rus, drugega Avstrija, tretji pa je Nemcem v žrelo padel.

Časi, ko je moral podjarmljeni narod svoje navade in vero opustiti in one svojega zmagovalca prilastiti si, so že zdavnej minuli, in jim Bismark zastonj žvižga. Nazaj jih tudi on ne bo priklical, kajti zgodovina je na njihov grob že zavalila težak kamen in nanj pečat preteklosti pritisnila. Sicer naj pa Bismark rogovili kolikor mu drago, ali prepričan naj bo, da bode njega pred konec, kakor pa zatiranih Poljakov. Poljaki kot narod bodo še živel, ko od Bismarka tudi že pepela več ne bo.

Politični pregled.

V Ljubljani, 1. februarja.

Notranje dežele.

„Politik“ od *sedanjega državnega zbora* ne pričakuje kdo znā kaj, in ima tudi prav, ter z njo vsak, kdor je njenih misli, ker se na ta način, ako se ne bo nič posebnega nadjal, tudi ne bo posebno hudo opek, če se mu ne izpolni, česar se niti nadjal ni. Da bi se nam namreč že sedaj izpolnile vse narodne želje, kdo bo tako predrzen in bi se kaj takega nadjal? Čehi in ž njimi vsi ostali

LISTEK.

Dr. Lovrencij Kellner, katoliški pedagog.

Vladni svetovalec, dr. Lovrencij Kellner, je bil 3. januarja star 75 let. Kdo pa je ta Kellner? Odlični katoliški pedagog, ki je spisal več izvrstnih knjig, zlasti jezikoslovnih a tudi pedagogičnih. Ako grajamo pri Nemcih njih liberalizem, hvalimo in posnemajmo njih očitno spoznanje katoliških resnic. Ime Kellnerjevo se ne imenuje tako pogosto, kakor n. pr. Pestalozijevo, Diesterwegovo ali Dittlsona, vendar on po njegovem delovanji ni slabejši od imenovanih, kar pa se tiče pravice in resnice, nadkrijuje vse navedene. Vzor njegovemu delovanji je krščanska ljudska šola, ktero obseva luč svete vere, ki nam jo je Sin Božji iz nebes prinesel, zato dela mirno, vstrajno, pred vsem ga pa navdaja posebna ljubezen do mladine in šole. Od leta 1855 vreduje pedagogični list „Schulfreund“, ki izhaja pri Lintzu v Treviru vsake kvatre ter veljā na leto 3 marke. Zato bo menda prav, da naše čitatelje s tem odločno krščanskim odgojiteljem seznanimo.

Dr. Lovrencij Kellner je bil rojen v Heiligenstadtu Paderbornske škofije. Njegov oče Henrik je bil vodja na katoliškem učiteljskem semenišči v Heiligenstadtu. Z 22. letom je bil Kellner že prvi učenik na katoliških mestnih šolah v Erfurtu, tri leta potem je bil učitelj v semenišči v Erfurtu. V Heiligenstadtu je bil Kellnerju, ki se je bil v Erfurtu oženil, rojen sin Henrik 26. avgusta 1837, ki je sedaj mnogo čislán bogoslovski pisatelj in profesor bogoslovja na vseučilišči v Bonu.

Že v Erfurtu je začel Kellner knjige pisati. Njegovo prvo delo je bilo: „Der Unterricht im Briefschreiben“. Kot učitelj v semenišči je izdal „Praktischen Lehrgang für den gesammten deutschen Sprachunterricht“ (drei Theile). Ne bodemo tukaj na dalje naštevati njegovih knjig, ker se le posrednje nas tičejo, le toliko omenimo, da je v jezikoslovnem nauku nastopil novo pot, „njemu je berilo podlaga vsemu jezikoslovnemu poduku“; v tem je pa v nasprotje prišel z Beckerjem in Wurstem, ki sta zahtevala gramatikalno podučevanje v materinem jeziku, za Kellnerjem sta potegnili Otto in Kehr; na Pruskem je minister Falk to metodo vpeljal v šole v tako zvanih „splošnih določilih“ (Allgemeine

Bestimmungen). (Naša slovenska berila so tudi osnovana na to metodo, dasiravno se slovnice ne izključujejo). Pruska vlada je spoznala, da taka luč se mora postaviti na svečnik in bil je poklican l. 1848 za šolskega svetovaleca v Marseinwerd na zahodno Prusko. Leta 1849 je bil voljen poslanec v drugo prusko zbornico. Pa politika mu ni vgajala; tiho in mirno delovanje za šolo se je njemu bolj priljubilo.

Leta 1855 je prišel Kellner z naslovom tajni vladni svetovalec in šolski svetnik v Trevir in noter do današnjega dne dela čvrst na duhu in telesu kot pisatelj in vrednik. Akademija v Monastiru ga je imenovala zaradi njegovih zaslug za odgojitev 22. marca 1863 za doktorja modroslovja. Leta 1872 ga je poklical minister Falk na posvetovanje za reformo v šolstvu, ker kmalo potem so izšle: „Allgemeine Bestimmungen“. Razen Kellnerja je bil poklican tudi slavni Mallinekrodt in dva druga katoliška vladna svetovaleca. Večina udov je bilo za staro-krščansko šolo, in to posvetovanje je bila nekaka zavornica vozu, ki je hitro dirjal po umstveni-pedagogični cesti — v prepad.

Najslavnejša njegova dela so pa brez dvombe „Pädagogik der Volksschulen in Aphorismen“

Slovani so se prepričali, da za Slovanstvo kaj koristnega v državnem zboru poprej ne bo doseči, dokler Slovani ali vsaj Slovanom prijazni krogi ne bodo imeli dve tretjini večine; to se pa menda ne bo še kmalo zgodilo, ker bodo za to že od zgoraj skrbeli, da se nam ne bo krušnjak na mizi pustil. Če se nam toraj od te strani ni kaj prida nadjati, nečemo vseskozi pesimisti biti in že danes priznavamo, da prav veliko dobrega in lepega ter obče-koristnega pričakujemo od sedanjega državnega zbora na narodno-gospodarskem polju in v socialnih zadevah. Že samo če se kaj stori, da se bodo kmetu dolgovi preložili na kak bolj znošen način, in pa da se vresniči postava, po kateri se bo moral vsak delavec in vsak zasoben uradnik, ki ni v cesarski ali taki zasobni službi, kjer bi na starost pokojnine ne vlekli, zavarovati svoje zdravje in življenje, boče veliko vredno in to se bo menda vendar-le doglalo!

Novi **naučni minister Gautsch** si veliko prizadene poduk na vseh učeliščih rodovitniši storiti. Mož je pričel že celó na velikih šolah odstranjevati pajčevine, ki so zabranjevale sad blagodejnega poduka. Kakor smo nedavno že poročali, okrajšal je veliko-šolecem počitnice, ktere so si ti po svoji volji podaljševali, kolikor se jim je ravno zljubilo. S tem ukrepom bode mož izvestno vsem pametnim vstregel. Če pomislimo, da je ravno nauk na velikih šolah tisti nauk, kateri človeku še le zuačaj strokovnjaštva tega ali onega stanu vtisne, je vendar prav in pošteno, da se mu človek z dušo in telesom posveti. Mladina na velike šole došla navadno nima še tiste odločnosti, da bi se temu nauku z vsemi močmi posvetila, kar so pa akademične postave vzrok, ki gg. učelišnikom preveč prostosti dovoljujejo. Če se mora mladenič, ki se na duhovsko uči štiri leta učiti po strogem redu; če mora tisti, kdor hoče častnik postati po štiri, tri ali dve leti, kakor je ravno izobražen prišel v kadetski zavod, pridno učiti in strogo reda držati se, zakaj bi se pa mladeniči bodoči profesorji, doktorji, inženirji i. dr. ne vpregli bolj strogo v nekaj red, ktereга smo do sedaj na velikih šolah popolnoma pogrešali. Saj je le njim samim na korist. Red, edino red je, ki vzdržava svet in zagotavlja vspeh in tudi na velikih šolah ne bode škodoval, če bode se namreč odpravila prostost pri učenju, ter bode se vsakdo moral učiti in obiskavati predavanja.

Vrejevanje vodá pričelo se bode v Avstriji od slej nadalje v dveh deželah posebno speljavati, v Galiciji namreč in v Gorenji Avstriji, če tudi bi bile reke po celi avstro-ogerski državi kaj takega potrebne, deloma pa, da se njih pogubni vpliv ob času povodnji, kolikor bi se dalo, vničil. Gledé tega razdelile so se tudi po omenjenih dveh deželah vse reke v dve vrsti. V prvi vrsti so vse tiste reke, ki bodo po svoji vreditvi sposobne za plavbo, ali pa tečejo ob meji med dvema deželama. Te se bodo vrejevale na državne stroške in imajo na Gališkem te vrste sedem rek blizo 1121 kilometrov dolgoti. Druge vrste reke zboljšale bodo vrejene narodno gospodarstvo; zatoraj bode morala za njih vravnavo dežela sama denar šteti in pa prizadeti. Na Gališkem je te vrste rek petnajst in so dolge 1215 kilometrov. Tudi na Gorenje-Avstrijskem pričele so se prve priprave za vrejevanje rek in gorskih potokov-hudournikov. Cesarsko namestništvo izdalo je ukaz okrajnim glavarstvom, da naj se sporazumijo z občinami, po katerih se bodo reke vrejevale, da se bo delo takoj pričelo, kakor hitro bo vreme in voda za to. Denarja je v Gorenji Avstriji blizo 100.000 gld. določenega; vrejevale se bodo pa reke: Traun, Aniža in Donava. Delo bo trajalo kakih pet let.

Andrassyju v slovanskih krogih malokdo veruje, da bi bil mož brez zvijače mislil, kar je v lepih in krepkih besedah v ogerski gosposki zbornici govoril o sedanjih razmerah na Bolgarskem. Poleg

tega so pa odločilni krogi na Dunaji tudi teh misli, da je bilo pač škoda za vsako besedo, če je morda Andrassy s tem hotel Kalnokiju namigniti, češ, prijatelj tako-le moraš postopati tam doli, če ne se ti zna prigraditi, da te na Dunaji posade pod kap pred igriščem in se bom jaz tje kaj naselil. Take namene namreč nekteri Andrassyju podtikajo. Koliko je na tem resnice, ne vemo in tudi preiskavali ne bodemo. Resnica je pa, da kakor je Andrassyjeva politika za Avstrijo na Balkanu zapeljiva, ravno tako je nevarna Avstriji, ker bi nas kar zviškoma zapletla v krvav boj z Rusi, o katerem se tudi še ne vé, kako bi se dognal. Komur je toraj na tem ležeče, da se nam mir ohrani, odobral bo Kalnokyjevo politiko na Balkanu, pri kateri si z Rusi ne bomo tako hitro navskrižem, kajti Kalnokij je previden in v tej zadevi postopa tudi previdno. Kdor pa Bolgarom privoši, česar si sami tako presrečno želé, le-ta ogreval se bo za Andrassyjeve nazore, toda se ne bo smel prestrašiti, kedar bi jele med Avstrijo in Rusijo na Balkanu puške pokati.

Vnanje države.

Nemški državni poslanec Schorlemer-Alst zadel je v **nemškem državnem zboru** pravo struno zatrevajočo, da je edino le nemiroljubnost vlade kriva, da se razmere med nemško državno vlado in Vatikanom niso še zboljšale. Namesto naučnega ministra oglašil se je finančni minister in Schorlemerja ugovarjal da to ni res. Centrum, ki bi bil imel tukaj jako lepo prilichnost potegniti se za Schorlemer-Alsta, je molčal; nekteri trdijo, da zaradi tega, da bi se mu zopet ne očitalo, da je on tisti, ki s svojim vtičkanjem vedno zapreči spravo med Vatikanom in Berlinom, ktera je ravnokar v resnici že na pol pota. Če bode pa tudi drugo polovico pota srečno dokončala, nikakor ni še dognano. Sumljivo se nemškimi katolikom to zdi, da vladni organi preobširno med svet trobijo nektera odlikovanja katoliških cerkvenih dostojanstvenikov in pa to, da je Bismark sv. očeta izvolil za posrednika v Karolinskih zadevah, ter mislijo, da bo vlada pri pravih pravicah, ktere katoliška cerkev od nje zahteva, zato bolj skopa in trdovratna postala. Vlada bo namreč rekla pravice zahtevajočim katolikom: odlikovali smo Vam dva cerkvena kneza, škofa iz Fulde poklicali smo Vam v gosposko zbornico, sv. očetu prepustili smo razsodbo v Karolinskih zadevah; kaj hočete več? S tem se bode zopet odrinila glavna stvar, ki je vendar-le izgoja duhovščine in pa duhovsko nadzorništvo semenišče.

Razprave med **sultanom** in **bolgarskim knezom** oprte so na naslednjih šest točkah: 1. Knez se bo imenoval za dōbo petih let za sultanovega zastopnika v Iztočni Rumeliji. 2. V Filipopolju ne sme svoje rezidence postaviti, zatoraj si bo imenoval jednega svojih za generalnega guvernerja v Iztočni Rumeliji, sultan ga bo pa potrdil. 3. Knez ob enem postane turški mušir (vrhovni general), ter se pojde v Carigrad sultanu poklanjat. Da mu ne bo treba nositi rudečega fesa, imenoval ga bo sultan za generala turške konjice, ki ima za pokrivalo kučmo. 4. Knez Aleksander se zaveže tribut točno plačevati. 5. Turčija zasedla bode mesto Burgas z jednim batalijonom turških vojakov, čez ktere bo imel knez sam vrhovno povelje. 6. Knez se odpové vasém, ki so raztresene po Rodopških gorah. Teh šestero točkah sta menda že oba sprejela. Poleg teh ste pa še dve drugi točki, ki bote nekaj sitnosti delali. Knez namreč zahteva, da se bolgarska ustava vpelje tudi v Iztočni Rumeliji in da se rumelijski bramboveci uvrsté med bolgarsko vojsko. Turčija pa pravi, da tega vsega ni potreba, temveč že zadostuje, če se organični statut za iztočno Rumelijo samo pregleda in k večjemu nekoliko popravi. O vtelesenji rumelijske armade med bolgarsko pa niti govora ni. Take so sedaj razmere med Bolgarijo in Turčijo.

„Home rule“, kaj je to? Politiške stranke pridevajo si večkrat imena, ktera so jim glasila za njih delovanje, pod tem imenom se zbirajo kakti pod zastavo. „Home rule“ bi se po našem menda reklo: domovinska prava ali postava o domoviji, pod tem imenom je zastopana **irska stranka v angleškem parlamentu**. Družba za domovinsko pravo je bila osnovana l. 1870, precej potem ko je Gladstone Irski dal z eno roko prvo zemeljsko postavo (Landbill), z drugo pa ostro postavo za ohranitev miru (Friedens-Praeservativ-Acte). Spomladi l. 1873 je imela ta družba veliko zbirališče v Dublinu, v katerem so si nadeli ime: zveza domovinskega prava (Heimats-Regel-Ligue). — Podajmo tukaj kratek posnetek njih resolucije: 1. Za svojo deželo (Irsko) hočejo pravico imeti, vravnati domače zadeve v parlamentu, kteri se zbira na Irskem, v njem je kraljica in nje nasledniki, potem plemstvo in ljudstvo irsko. 2. Parlament, federalistično sestavljen, mora imeti pravico postavodaje ter vravnave vseh stvari, ki se tičejo notranjih zadev Irske, potem pa kontrolo nad irskimi prihodki in pripomočki, ktere je dežela dolžna dajati po pravičnem razmerji za državne potrebe. 3. Parlament ima pravico vdeleževati se pri vseh vprašanjih, ki zadevajo krono in vlado, dalje pri postavodaji za naselbine in druge podanike krona, pri odnošajih do vnjanjih vlad in pri vseh predmetih, ki se tičejo obstoja države. 4. To pa hočejo doseči, ne da bi se vmešali v pravico krona, tudi nočejo motiti načel vstave. Ta stranka hoče imeti svoj parlament in vse pravice postavodajalnega zbora ter vravnavo razmerja med Veliko Britanijo — Angleškim in Škotskim po mirnem porazumljenji itd. — Parneliti pa niso za to in nekteri pravijo, da so preboječi, plemstvu in kroni preveč vdani, in s tem se ne bode doseglo, kar zahteva irski narod. Ta program se je večkrat razno spremenil, privrženci Parnella so ga prav na debelo razlagali. Zahteve je nekdo točno tako naznanil, hočemo imeti: parlament, zemljo, trgovstvo in redarstvo. (Primeri današnji telegram iz Londona.)

Izvirni dopisi.

Iz Lavantinske škofije, 31. jan. (Duhovske zadeve.) Iz najnovejšega imenika naše škofije za leto 1886, ki je ob novem letu na svetlo prišel, bodo morebiti nektere reči „Slovenčeve“ čitatelje zanimale, zlasti duhovnike, zato jih nekoliko tukaj priobčiti hočem.

Lavantinska škofija ima 24 dekanij, 190 župnij, 30 lokalij, 191 kaplanij in 7 beneficij. Vseh duhovnikov z redovniki vred je 457; a od teh jih je le 349 v dušnem pastirstvu, 67 jih je v drugih službah, 41 pa v počitku. Ker je vseh duš v naši škofiji 472.487, pride povprek na enega dušnega pastirja 1354 duš, kar je zlasti v hribovskih krajih jako veliko.

Starosta duhovnikom je preč. g. M. Glaser, častni korar in župnik pri sv. Petru pod Mariborom; v vrsto zlatomašnikov pa bodo letos stopili 4 duhovniki č. gg. župniki: Jožef Altman v Studenicah, Anton Centrih v Rogatecu, M. Sevnik pri sv. Petru pod sv. Gorami in umirovljenec Ant. Srednik v Zibiki.

Število duhovnikov se po malem vedno zmanjšuje ter vsako leto pomanjkanje dušnih pastirjev postaja občutljivejše. Letos je izkazanih že 69 praznih prostorov, namreč 64 kaplanij in 5 beneficij. Samo na sebi še to pomanjkanje ne bi bilo

(Baedeker, Preis 1 fl. 20 kr.) „Erziehungsgeschichte in Skizzen und Bildern“ (trije zvezki vezani 6 gold. 65 kr.) in „Volksschulkunde“, knjiga v rabo katoliškim učiteljem, seminiščem in šolskim nadzornikom (2 gold. 20 kr.)

Mislimo, da te knjige niso neznane slovenskim ljudskim učiteljem. Le brati jih je treba in umeti; vsakega bode okrepčala čvrsta zdrava sapa, ki diha po teh spisih. Poleg tega so pa pisane tako zanimivo, da se človek težko loči od tako prijetne in prikupljive pisave, tu ni nič pretiranega, vse kar se bere, učitelja zanimiva in potrjuje v ljubezni do poklica in ga spodbuja v delovanje. Kehr, dasiravno protestant, pravi o Kellnerju, da se ima le njemu zahvaliti, da je postal pedagogični pisatelj, in tako se je godilo marsikomu, ki je poznal ali vsaj bral „Kellnerja“.

Ker se pa človek po tem najbolj spozná, kaki ljudje ga hvalijo, kaki ga grajajo, pogledjmo Kellnerja še od te strani.

O Kellnerji piše Dittes v „Pädagogischer Jahresbericht“, da je nesreča za šolstvo, da je kedaj izšla taka knjiga, kakor je Kellnerjeva „Volksschulkunde“.

S tem je Dittes, apostol pedagogičnega umstovanja in nejevere, v šoli hotel vničiti to knjigo, da bi jo svet pozabil, a dosegel je ravno nasprotno. Katoliški in protestantovski listi so pohvalno omenjali te knjige.

Kellner je, toliko je gotovo, eden najodličnejših mož našega stoletja v pedagogiki. V svojih spisih ne išče novega, dasiravno napredka v didaktiki nikakor ne zametuje in rad prizná zasluge, kjer jih najde, bodi si pri protestantih ali katolikih. On je mir in pokoj našel v svojem srečju, ker je podlaga njegovemu spoznanju stanovitna in nespremenljiva, teorija in praksa sta v pravem somerji. Posrednje mu tudi Dittes hvalo poje, ker o sedanjih šolskih literaturi piše tako, da vse nepoklicane in tiste, ki se silijo za učenike, prav dobro ožigosa, pravi namreč: Kdo pa so tisti, ki kažejo pot in hočejo veljati za merodajavne v današnjem nemškem učitelstvu: Po večem taki, ki prepisujejo in jemljejo, kjer kaj najdejo, pedagogiki so postali ne po notranjem poklicu, marveč po okoliščinah časa ter sučejo plašč po vetru, da dovrše kaj tacega, kar dopada in vgaja, od teh pa zopet drugi prepisujejo. Naj si domišljuje sedanjí rod, da je na imenitni višavi, a spoznavši sedanjo šolo v zadnjih štiridesetih letih, moram izreči: Cvetje

nemške, izvirne in klasične pedagogike, tisti, ki dela iz notranjega nagiba samodelavne zavesti in prepričanja je minulo — minulo vsaj za sedaj.

Sicer ta pedagogika še ni minula, še ima prijateljev, ki se za njo navdušajo, ali dan danes ni več merodajavna, gospodari le rokotvorstvo in vglajenost. Priznati se mora, da je metodika v ljudski šoli razvita prav podrobno, a vendar to ne odpravi zlega, da se je pedagogični duh zgubil in da je samostalna delavna moč opešala in obvezana.

No, Dittes s svojim umstovanjem je bil vendar poglavitni grobokop stare klasične pedagogike.

Toraj nazaj h krščanski pedagogiki. Pogled nazaj vas bode obvaroval ošabnosti in prevzetnosti, hvaležni bodemo tem, ki so pred nami delali na tem polju.

Slovenskim učiteljem pa živo priporočamo Kellnerja, kedar bodo izbirali knjig za učiteljske bukvarnice. Kellner se jim bode gotovo prikupil, ako jih ne odganja apatija od pisateljev, katerim je katoliška vera prava luč, ki obseva vse delovanje človekovo.

preveliko, ali če ozir vzamemo na vedno pomnoževanje šol in s tem vedno rastočo potrebo katehetov, na odmiranje starih čisto še krepkih duhovnikov, na nedostatno število novomašnikov, ktere ga skoro vsako leto prekosi število umrlih na slabotnost sedanjega zaroda nasproti pomnoženemu delu, toraj moramo vendar že zdaj s strahom gledati v bodočnost, zlasti ker neverni duh časa, vedno hujškanje od liberalne strani, splošno preziranje duhovstva in primerno pičlo plačilo za trud in odgovornost marsikterega mladenča odvrnejo na drugo pot, dasiravno ga je morebiti previdnost božja odločila za duhovski stan, v katerem bi lahko za sebe in za svoje ljudstvo veliko dobrega in koristnega storil, ko ga ne bi navedene razmere splasile sebi in svojemu ljudstvu na škodo.

V bogoslovnici je letos 52 alumnov, novomašnikov pa bo menda 12, a ker je že do zdaj od meseca julija 8 duhovnikov umrlo, bodo ti gotovo komaj od smrti izpraznjene prostore dopolnili, poprejšnje pomanjkanje pa ostane, če se še ne poveča. Vršeče se poboljšanje duhovenske pleče bo tudi težko duhovenske razmere toliko zboljšalo, da bi vkljub navedenim nepovoljnim razmeram dobili obilniši duhovenski naraščaj.

Trgovinska in obrtniška zbornica.

(Dalje.)

14. V prilogi B. so razmerjene odškodnine za bolne in bi veljala za-nje sledeča določila:

B. Bolniške odškodnine za 300 delavnikov na leto.

Mezdini razred	V prvi boleznini dobi do uštetega 3. meseca		V drugi boleznini dobi, t. j. v 4., 5., in 6. mesecu		V tretji boleznini dobi, t. j. od 7. do uštetega 12. meseca	
	60odstot. zavarovane mezde	50odstot. zavarovane mezde	40odstot. zavarovane mezde	30odstot. zavarovane mezde	20odstot. zavarovane mezde	10odstot. zavarovane mezde
I. gl. 150	—	30	—	25	—	20
II. „ 300	—	60	—	50	—	40
III. „ 450	—	90	—	75	—	60
IV. „ 600	1	20	1	—	—	80
V. „ 750	1	50	1	25	1	—
VI. „ 900	1	80	1	50	1	20

Odškodnine bi se izplačevale za vse delavnike in praznike, izločno nedelje.

Ako bi bolezen trajala več ko 12 mesecev, izplačevale bi se za daljno dobo odškodnine onemoglih. Ako bi pa bile te višje od odškodnin tretje ali celo druge boleznine dobe — kar bi nastalo po zavarovalni dobi 31 in več let —, izplačevale bi se te že po minuli drugi ali tudi prvi boleznini dobi.

Ako bi bolezen, prej ko [so minule te tri boleznine dobe, nehalo tako, da je bolni postal onemogel, pričela bi se že od tega časa odškodovanja za onemogle, ki so razmerjena v prilogi C.

C. Odškodnine za onemogle.

Zavarovalna doba		Isplačila rent onemoglim v odstot. zavarovane letne mezde
od	do	
leta		
1.	5.	20
6.	10.	25
11.	15.	30
16.	20.	35
21.	25.	40
26.	30.	45
31.	35.	50
36.	40.	55
41. leta počenši trajno		60

Opomnja. Le deloma onemoglim plačevale bi se odškodnine v razmerji onemoglosti.

Starostnine nezmožnih plačevale bi se po uzorcu D.

D. Odškodnine starostnih rent.

Zavarovalna doba		Isplačila rent po starostni nezmožnosti delavcem v odstot. zavarovane letne mezde
od	do	
leta		
1.	5.	—
6.	10.	*)
11.	15.	20
16.	20.	25
21.	25.	30
26.	30.	35
31.	35.	40
36.	40.	45
41.	45.	50
46.	50.	55
51. leta počenši trajno		60

*) Delavec ali njegovi dediči bi se odpravili s polovico zavarovane letne mezde.

Vse te odškodnine bi se ne mogle niti predati niti zarubiti.

15. Rente nadživečih bi iznašale:

- a) Za vdovo usmrtenega ali umrlega do njene smrti ali zopetne umrtitve in za vdovca, če in kolikor časa bi bil nezmožen za priložek, 40% rente odmerjene osmrtenemu ali umrlemu;
- b) za vsako nadživečo zakonsko ali nezakonsko dete do dovršenega 15. leta 20% rente odmerjene osmrtenemu ali umrlemu.
- Rente nadživečega zakonskega in otrok skup bi ne smele presegati 80% rente odmerjene umrlemu; ako bi bile po ravno imenovanih postavkah višje, znižale bi se razmerno pojedinke rente;

c) za sorodnike umrlega, ako jim je bil jedini rednik (hranitelj), če bi bili potrebni, do njihove smrti 40% rente umrlemu odmerjene;

d) vdova, ki bi se zopet omožila, odpravila bi se z jednoletno zavarovano letno mezdo.

Izplačevanje rent otrokom ali vdovu, ki bi se zopet oženil, ostalo bi nespremenjeno in bi vživali otroci svoje rente do najvišjega deleža 40% rente umrlemu odmerjene.

16. Vsa druga določila predloge zakona o zavarovanju proti nezgodam se zlagajo v pomislih razsnovanih v tem osnovnem načrtu.

Po nevrivljivi misli zbornice bilo bi neizmerno velike koristi, ako bi vis. c. kr. ministerstvo hotelo blagovoljno na to delati, da bi se tako osnovano obvezno vesoljno državno zavarovanje istodobno pričelo ne le tostran države, marveč tudi na Ogerskem in v sosednih državah, ker bi se tako najboljše varovala vzajemnost bremen vseh vdeležencev ustanove, zlasti trgovine, rokodelstva, obrti, kakor tudi gozdarstva in kmetijstva.

Opiraje se na navzoče ugovore proti predlogi zakona o zavarovanju proti nezgodam in na daljne razprave v privitem osnovnem načrtu za veseljno državno zavarovanje delavcev, usoja si najudanejšo podpisana trgovinska in obrtna zbornica zaprositi:

Vis. c. kr. ministerstvo za trgovino naj bi blagovoljilo to prošnjo natanko pretresti dati ter visokonaklonjeno na to delati, da bi se kolikor možno na-njo oziralo o preurejevanju zakona o zavarovanju proti nezgodam, ki se je bil predložil visokemu državnemu zboru v minuli sejni dobi.

Poročevalec predlaga potem sledeče: Slavna zbornica naj pritrdi tej prošnji položec jo vis. c. kr. trgovinskemu ministerstvu, prepise pa naj pošlje vsem drugim trgovinskim in obrtnim zbornicam.

Gosp. zbor. svetnik Anton Klein priporoča ta predlog, ki se je tudi vsprejel.

(Dalje prih.)

Domače novice.

(V katoliški družbi) bode v sredo 3. t. m. zopet navadni govor, in sicer bode g. Močnik predaval „o Arnatih“. Narodi na balkanskem poluotoku čedalje bolj vzbujajo pozornost vse Evrope, zato bode menda tako pripovedovanje običinstvu vstreglo. Začetek kakor običajno ob 7. uri zvečer.

(Tombola) z dobitki napravijo v nedeljo, 7. februarja, ob 1/2. uri popoldne na korist domače revne šolske mladine in „Narodne šole“ domoljubi iz občin Črnuče in Ježica v gostilni pri mitnici poleg Črnuškega mostu. K obilni vdeležbi vabi najvljudneje vse mladinske odbore.

(Marijina bratovščina) imela je včeraj dopoldne svoj občni zbor v veliki dvorani na rotovži; vdeležilo se ga je jako obilno število moških udov. Točno ob 10. uri pričel je zborovanje predsednik bratovščine, g. Regali, s primernim pozdravom, v katerem omenja v krepkih potezah društvenega delovanja. Društvena zastava, ktere naprava se je pri lanskem občnem zboru sklenila, je bila že lansko Veliko noč gotova. Veljala je 408 gld. Milodarov se je za-njo nabralo 148 gld., drugo se je plačalo iz društvenega premoženja, ktero je letos narastlo na lepo svoto 25.483 gld. 92 kr. Dohodkov je društvo imelo 8131 gl. 75 kr., stroškov pa 7885 gl. 90 kr. Pogrebov je bilo 91 velikih in 50 malih, t. j. otroških. Udov ima društvo 619 moških in 1792 ženskih; skupaj 2411. Udje tega društva so večinom reveži, ki si z letnimi doneski po 50 krajcarjev leta in leta skrbé za pošten krščanski pogreb. Dalje društvo Marijine bratovščine tudi svoje najubožnejše ude po možnosti podpira. Da mu bo to še bolj mogoče, napravilo bode društvo letos 1. decembra veliko dobrodelno rečno loterijo, za ktero so se srečke že razprodajati začele. 50.000 jih je, po 50 kr. Kdor hoče društvenim revežem pomagati,

naj si kupi sreček. Namen te loterije je, iz čistega dohodka napraviti ubožno hišo „Marijini Dom“, kjer se bodo onemogli udje na starost po možnosti z vsem oskrbovali, da jim ne bo treba od hudega konca jemati. — Tajnik gosp. Šturm prečita zapisnik lanskega velikega zbora in pa navede glavne podatke iz društvenega premoženja. Pregledovalci računov, gg.: Arzelin, Lillegg in Hitti sporočajo, da so jih v redu našli. Na to se prečita sporočilo o delovanju društva pri rečni loteriji, na kar se prične jako viharina debata, ker nekterim udom nikakor ni šlo v glavo, da bi se loterija sploh brez škode za društveno premoženje izvršiti dala. — Ker je trem odbornikom doba potekla, bila je nova volitev. Zopet izvoljen je bil g. Gašpar Jemec, namesto bolnega g. Drašlerja izvolil se je g. Janez Dimic in namesto g. Jakoba Škrbinca, ki se je odborništvu zaradi razvite trgovine odpovedal, ker mu čas ne pripušča s pridom odborovih sej vdeleževati se, izvolil se je pa mizarški mojster g. Janez Krašovic. Nekteri gg. člani so zahtevali preuredbo društvenih pravil, na kar se pa sedaj ni moglo ozir jemati, ker točka ni bila na dnevnem redu. Ob 12. uri je bil občni zbor končan.

(Predpustnico) priredi „Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov“ v Št. Vidu nad Ljubljano v nedeljo dne 7. svečana v svojih prostorih po sledečem sporedu: 1. Zabavni govor č. g. podpredsednika. — 2. Petje (različne pesni). — 3. Deklamacija „Ne praznuj delavnika“. — 4. Tombola. — 5. Prosta zabava. — Začetek točno ob 1/2. uri popoldne.

(Prijeti in zaprli so) starega tatú Petra Gabra, ki je predsinočjem pri Štruklju v kolodvorskih ulicah pokrasti mislil. Gospodar zasačil ga je ravno, ko je skušal vrata v stanico odpreti. Izročili so ga na Žabjek pravici.

(Slabo vreme) naznanjajo nam za prihodnost vremenski preroki, ktero izpeljujejo iz različnega zračnega pritiska. To v sedanjem času ni posebno težko vganiti, ker se vreme že tako samo po sebi bolj na umazano, kakor pa lepo stran nagiba.

(Gozdne sadike) oddajale se bodo tudi letošnjo spomlad iz c. kr. osrednje drevesnice pod Rožnikom v prvi vrsti tistim gospodarjem, ki so dobili od gosposke nalog svoje gozdne goličave obsaditi, pa nimajo v lastnem zadosti drevesnega zaroda. Takih sadik pride letos na oddajo 2.870.000 komadov triletnih smrečic in 151.000 triletnih mecesnov po dva goldinarja tisoč. Dalje se bodo oddajalo 620.000 črnih borovcev, 79.000 belih borovcev, 38.000 jelk, 63.700 jesenov, 50.000 gabrov, 18.000 belega trnja, 800 divjih kostanjev, 342.000 akacij, 421.700 raznih vrb in bek za pleteničarsko obrt, 1640 laških orehov in 5020 laških kostanjev, ki se bodo brezplačno dajali v prvi vrsti nepremožnim kmetom in občinam, ako se za nje oglasijo do 1. marca pri svojem okr. glavarstvu ali pa v Ljubljani na magistratu.

(Posojilnica v Celji) imela je preteklo nedeljo občni zbor, ki je bil kaj mnogobrojno obiskan — veselo znamenje, kajti vidi se, da je zanimanje občno za ta prevažen zavod. Po poročilih dozdanjega odbora, voli se nov odbor. Ker dozdanji načelnik g. Miha Vošnjak izjavi, da ne more zanaprej prevzeti volitve za načelnika, kajti je najmanj kot državni poslanec po polleta odsoten, izvoli se g. dr. Jos. Srnec načelnikom enoglasno; v odbor se izvolijo gg.: Franc Janesch, trgovec; dr. Ludovik Filipič, odvetnik; Lovro Baš, c. kr. biležnik; Davorin Valenčak, profesor; Jožef Žičkar, vikar; dr. Jožef Vrečko, drd.; Ivan Dečko, odvetniški kandidat, in Franc Zupanc vsi v Celji. G. Miha Vošnjak voli se enoglasno za načelnika nadzornikov; nadzorniki so dalje gg.: Ivan Krušič, profesor, in Dragotin Vanič, trgovec v Celji, dr. G. Ipavie pri sv. Jurju na j. ž. in Ivan Skaza v Smarji.

(Burja je ubila) 17. t. m. Driveniškega učitelja Alberta Vidoviča vračajočega se s svojim prijateljem domu. Strašansko je menda razsajala, ko ga je kar kvišku dvignila in čez obzidje pri cesti v globino vrgla, kjer si je revež vrat zlomil in na mestu umrl.

(Služba tretjega učitelja) razpisana je v Radovljici. Nese 500 gld. Prošnje do 20. febr.

(13.800 gld.) znaša primanjkljaj, kteremu so do sedaj na Ptujski pošti na sled prišli.

(V veliki nevarnosti pred sneženimi plazovi so na Koroškem nekatere hiše mesta Bleiberg ob zloži Dobrača; ker se je bati, da bi jih plazovi

ne podsuli, je vlada zaukazala dotičnim prebivalcem da naj se za toliko časa izselijo, da bo nevarnost prešla.

Danes je „Slovenca“ priložena pola z naznanilom raznih zdravil za živino. Dobivajo se v Trnkóczyjevi lekarni v Ljubljani.

Razne reči.

— V Budapešti imajo nekako samoprodajo z vinom, v Pešti poleg dunavskega nabrežja proti koncu mesta je velika palača za carino in pod tem poslopjem kr. ogerska deželna vsrednjena vzorna klet (Landes-Central-Musterkeller). Tam prejemo domače vino, ki se pošilja notri, ravna jo z njim strokovnjaško umetno dotle, da ga morejo natočiti v steklenice, namen je tudi ta, da se tam izučé umni kletarji in potovalni učitelji. — Posestnik potem z vinom ravna, kakor mu drago, lahko ga tudi tam izroči, da se vino prodá po določeni ceni. Steklenice imajo napis: Magyar kir. orsc. kösp minto — pince in imajo še varstveno marko. — Kak lep začetek za samoprodajo vina! Ali bode Avstrija posnemala Prusijo v samotržtvu z alkoholom. Prašamo le, kam pridemo, ako bodo evropske države vse podržavile žganje, tobak, sol itd. Pridemo potem v državni socializem, kje pa so potem pravice posameznega!

— Umrli je v glavnem mestu Egipta, Kairi, nekdanji generaladutant Nj. Vel. cesarja Franca Jožefa, grof Belegarde. Njegov pogreb je bil, kakor se od tam poroča v „Pol. Corr.“, jako sijajen. Vojaški in uradniški krogi so tekmovali, kdo bode ranjkeemu več čast skazal. Poročilo dalje pravi: da take slovesnosti pri pogrebu v Kairi poslednja leta še ni bilo. Nj. Vel. Franc Jožef je namreč v Egiptu jako priljubljen in spoštovan.

— Petrolej po cevih iz pomorskih luk ob nemškem morju misliti napeljati noter do južne Nemčije inženirja Pokorny in Schmitt. Prosila sta že privoljenja. Cevi se bodo pokladale ali v grabne ob cestah ali ob železničnih nasipih. — Mishijo, da bode potem petrolej ceneje.

— „Revue auf dem Gebiete des slavischen Kulturlebens“ imenuje se nov časopis, ki bode izhajal začenši 10. februarja dvakrat na mesec v Mariboru in bode zastopal kulturne koristi slovanskih narodov, ki spadajo pod Avstro-Ogersko državo; pisan bode v konservativnem smislu.

— Čim prijetnejše, tem nevarnejše. To se more prav v resnici zatrditi o listih, ki že po svoji vnanji obliki vabijo čitatelje. Takih listov eden je tudi ilustriran časopis: „Ueber Land und Meer“, ki se prav pogosto pri nas nahaja in prebira. Ta list je pisan popolnoma v protestantskem smislu, večkrat napada katoliške naprave in svečnike. Kdor rad bere ilustrovane liste, nahaja tudi takih, ki ne napadajo katoliške vere, taki so n. pr. nemški „Alte und neue Welt“, Verlag Gebrüder Benzinger zu Einsiedeln; „Der deutsche Hausschatz in Wort und Bild, Verlag Pustet in Regensburg; „Die katholische Warte“, Verlag Pustet in Salzburg. — Ti poslednji se dobivajo tudi v „Katoliški Bukvarni“ v Ljubljani. — Ker svet tako rad prebira časopise, pisane v protestantskem smislu in v protestantskih presodkih, potem ni čuda, ako ljudje, ki prisegajo na svoje liste, vsako veroizpovedanje višje čislajo, nego katoliško, v katerim so kršeni in vzgojeni.

— Vsebinska I. zvezka „Theol.-prakt. Quartalschrift je sledeča: I. Aphorismen über Predigt und Prediger: Zur Erinnerung an eine Vergessene. Von Prälat Dr. Franc Hettinger. Universitäts-Professor in Würzburg. — II. Einige Erinnerungen über das Breviergebet. Von Subregens Dr. Jakob Schmitt zu St. Peter bei Freiburg in Baden. — III. Beiträge zu Maipredigten: 1. Leitende Gedanken. Von Professor P. Georg Kolb S. J. am Freinberg bei Linz. — IV. General-Absolution der Bruderschaften für ihre Mitglieder in articulo mortis. — V. Der „Anfang der Wunder“ Jesu und die Mittlerschaft der Gottesmutter. Von Professor Dr. Alois Schaefer an der theologischen Facultät der Academie in Münster. — VI. Bücherwerk für Kinder des ersten Schuljahres. Von Johann Langthaler, reg. Chorherr im Stifte St. Florian. — VII. Vorschriften hinsichtlich der Erneuerung der sacramentalen Gestalten der heiligsten Eucharistie. Von Spiritual M. Ransauer in St. Pölten. — VIII. Ein seelsorglicher Streifzug. — IX. Einiges über kleinere Orgel-Reparaturen. Von P. Josef M. Thuille O. S. B., Lector der Theologie im Stifte Marienberg bei Mals, Tirol. — X. Die neue Gallerie der Gobelins im Vatican. Von Religionslehrer Anton Egger in Meran. — XI. Pastoralfragen und Fälle: (Sledí 22 krajših točk.) — XII. Literatur. (Pod tem naslovom je 37 manjših oddelkov.) — XIII. Bestimmungen des bayerischen Staates über kirchenrechtliche Gegenstände. Von Präses Eduard Stigl in Straubing, Bayern: 1. Amortisations-Gesetze in Betreff 1. der Kirchenstiftungen, 2. der Bruderschaften, 3. der Pfründestiftungen und 4. der Klöster. XIV. Bericht über die Erfolge der katholischen Missionen. Von Johann G. Huber in Linz. — XV. Kirchliche Zeitläufe. Von Mons. Prof. Dr. Scheicher.

Izdajatelj in odgovorni vrednik Josip Jerič.

— XVI. Kurze Fragen und Mittheilungen. (Pod tem naslovom je 51 krajših članov.) — Izhaja vsako četrtletje ter stane na leto 3 gl. 50 kr.

Telegrami.

Dunaj, 1. febr. Vlada je v poslaniški zbornici predložila načrte postav glede določeb proti nevarnim nakanam socialistov; gledé sodbá v kazenskih zadevah, ako so tistim za podlago socialistične nakane; gledé zavarovanja delavcev za slučaj bolezni in vravnjanja stavbarstva. Trgovinski minister predložil je trgovinsko pogodbo s Siamom.

Atene, 31. jan. Avstro-ogersko brodovje odplulo je iz Pireja v Sudsko luko. Brodovje obstoji iz Fregate „Radetzky“, iz zapovedniške ladije barona Spauna in topničarice „Hum“. Ravno tako je topničarici „Krka“, ki je dosedaj v Milah stala, došlo povelje, da naj odide v Pirej, kjer naj se zasedra.

Malta, 1. febr. Avstrijska fregata „Radetzky“ in več laških oklopnice priplulo je v Sudski zaliv, kamor so tudi tri britanske oklopnice odjadrale.

London, 1. febr. Kakor se čuje, Hartington ni sprejel ponudbe za vstop v novi kabinet, ker se ne vjema z Gladstonovo irsko politiko. Kakor se zatrjuje, bo novi kabinet ustanovil v Dublinu lasten irski parlament, ki se bo izključljivo z irskim vprašanjem pečal, seveda s pogojem, da mu bode sveta nedotakljivost skupne države in kroninih pravice. Irsko vprašanje se bo zopet preložilo.

Umrli so:

28. jan. Jožef Ermacora, zrtar, 48 let, Gradišče št. 10, krvavenje pljuč. — Ana Pech, strojevodjica vdova, 52 let, Krakovske ulice št. 21, vsled eksudata v možganih. — Jožef Osredkar, delavec, 18½ let, Poljanski nasip št. 50, Morbus Brightii.

V bolnišnici:

28. jan. Franc Poličar, gostač, 82 let, Marasmus.

Tuji.

23. in 39. januarja.

Pri **Maliču**: Josip Marek, inženir, z Dunaja. — Josip Springer, trgovec, s soprogo, z Dunaja. — Laekenbacher, Fillnaseher, Beinhacker, Kraus, Kriek in Löbl, trgovci, z Dunaja. — Franc Trdina, trg. pot., iz Karlova. — A. Rosenstock, trgovec, iz Vratislava. — Werling, Poper, Schwarzer, Horovitz in Kellner, trgovci, z Dunaja. — G. Hild, trg. pot., iz Grada. — Avgust Buzzi, lesni trg., iz Malborgetha. — J. Mallner, lastnik hotela, z Bleda.

Pri **Stonu**: Neumann in Otto, trgovca, z Dunaja. — Ljudovit Kunewalder, vrednik, iz Grada. — Franc Ostrižek, e. k. voj. uradnik, iz Trsta. — Emil Vork, trg. pot., iz Ptuj. — Amalija Wachs, zasebnica, iz Grada. — Henrik Engelhofer, fabrikant, iz Grada. — Franc Schlager, trg. pot., iz Solothurna. — Adolf Gaudia, golzdar, iz Ponikve. — Leopold Grünwald, trg. pot., iz Trsta.

Pri **Avstrijskem caru**: J. Arih, posestnik, iz Pazna.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje	Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
opazovanja	zrakomera v m	toplomera po Celziju			
7. u. zjut.	731.95	+ 1.6	brezv.	megla	5-00
30. 2. u. pop.	731.89	+ 1.8	sl. szp.	oblačno	dežja
9. u. zveč.	733.05	+ 1.6	sl. szp.	oblačno	
7. u. zjut.	732.67	- 0.6	brezv.	megla	10.0
31. 2. u. pop.	732.19	+ 4.2	brezv.	oblačno	dežja
9. u. zveč.	732.03	+ 1.8	sl. szv.	oblačno	

V soboto megleno in deževno; srednja temperatura + 1.7° C., za 3.0° C nad normalom. V nedeljo je zjutraj deževalo, poludne se je nekaj sprevedrilo, zvečer je pa zopet vse skupaj zlezlo. Srednja temperatura + 2.2° C., za 3.0° C nad normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafsko poročilo.)

1. februarja.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	84 gl. 10 kr
Sreberna „ 5% „ 100 „ (s 16% davka)	84 „ 30 „
4% avstr. zlata renta, davka prosta	112 „ 30 „
Papirna renta, davka prosta	101 „ 30 „
Akcije avstr.-ogerske banke	871 „ — „
Kreditne akcije	299 „ 20 „
London	126 „ 25 „
Srebro	— „ — „
Francoski napoleond.	10 „ 01 „
Ces. cekini	5 „ 92 „
Nemške marke	61 „ 90 „

Orgljar,

dobro izurjen v ecclijanskem in drugem orgljanju in petji, srednje starosti, neoženjen ter lepega pravnega držanja, želi o sv. Jurji službo organista nastopiti. Več se izve pri vredništvu „Slovenca“.

Bolezni vsake vrste, posebno pa bolezni živci, epilepsija, slab želodec, zvonjenje in trganje po ušesih, slab posluh, bolezni v glavi, migrena, bledica in hromost ozdravljajo se na slavnoznani zasobni kliniki „Freisal“ v Solno-gradu. Pri bolnikih, ki so boleli na pljučih in pri nadušljivih dosegli so se ondí že v štirih tednih čudoviti vspehi. Kdor želi več zvedeti, obrne naj se na omenjeno kliniko in priloži marko za odgovor. (9)

Homeriana-čaj,

po zdravnikih priporočeno, izvrstno sredstvo proti

bolezni na pljučih in na vratu (jetiki, naduhi in bolezni v krlju [Kehlkopf]).

Iznenadljivi so vspehi! (15)

Knjžica o tem razpošilja se zastonj.

Zavitek čaja velja 1 marko 20 vinarjev.

Edino pravega ima

A. Wolffsky,

Berlin N., Weissenburger-Strasse Nr. 79.

Lekarna Trnkóczy-ja,

zraven rotovža v Ljubljani,

priporoča in razpošilja s poštnim povzajem

Marijacelske kapljice

za želodec,



MARIA-ZELLER TROPFEN
NUR ECHT BEI
APOTHEKER TRNKOCZY
LAIBACH 1 STUCK 20.

kterim se ima na tisoče ljudi zahvaliti za zdravje. Imajo izvrsten vspeh pri vseh boleznih v želodcu in so neprekosljivo sredstvo zoper: mankanje slasti pri jedi, slab želodec, urák, vetrove, koliko, zlatenico, bljuvanje, glavoból, krč v želodcu, bitje srea, zabasanje, gliste, bolezni na vratu, na jetrih in zoper zlato žilo. 1 Steklenica velja 20 kr., 1 tucat 2 gl., 5 tucatov samo 8 gold.

Svarilo! Opozarjamo, da se tiste istinite Marijacelske kapljice dobivajo samo v lekarni pri „Samorogu“ zraven rotovža na Mestnem trgu v Ljubljani pri U. pl. Trnkóczy-ju. Razpošiljava se le jeden tucat.

Cvet zoper trganje

po dr. Maliču,

je odločno najboljšo zdravilo zoper protin ter revmatizem, trganje po udih, bolečine v križi ter žicah, oteklino, otrpnele ude in kite itd., malo časa če se rabi, pa mine popolnem trganje, kar dokazuje obilno zahval. Zahteva naj se samo „cvet zoper trganje po dr. Maliču“ z zraven stojčim znamenjem: 1 stekl. 50 kr.



Zahvala.

Gospodu Trnkóczyju, lekarju v Ljubljani.

Moja mati so na protinski bolezni na nogi silno trpeli in razna domača zdravila brezvspešno rabili. Ko je pa bolezni čedalje hujša prihajala in vže več dni niso mogli stopiti na nogo, spomnim se na Vaš dr. Maličev protinski evet za 50 kr. ter si ga nemudoma naročim. In res, imel je čudovit vspeh, da so se po kratki rabi tega zdravila oprostil mučnih bolečin. S popolnim prepričanjem priznavam toraj dr. Maličev protinski evet kot izvrstno zdravilo in ga vsakemu bolniku v jednaki bolezni priporočam. Vaši blagorodnosti pa izrekam najprisrčnejšo zahvalo, vzsem spoštovanjem vdani

Franc Jug,
posestnik v Šmarji p. Celji.

Planinski želiščni sirop kranjski,

izboren zoper kašelj, hripavost, vratobol, prsne in pljučne bolečine; 1 stekl. 56 kr. Koristnejši nego vsi v trgovini se nahajajoči soki in siropi.

Pomuhljevo (Dorsch)



najboljše vrste, izorno zoper bramore, pljučnico, kožne izpuške in bezgavne oteklino. 1 stekl. 60 kr.

Salicilna ustna voda,

aromatična, vpliva oživljalno, zapreči pokončanje zob in odpravi slab duh iz ust. 1 steklenica 50 kr.

Kričistilne kroglice,

c. k. priv.,

ne smeje bi se v nijednem gospodinjstvu pogrešati in so se vže tisočkrat sijajno osvedočile pri zabasanju človeškega telesa, glavobólu, otrpjenih udih, skazenem želodcu, jetrnih in obistnih boleznih, v škatljah á 21 kr.; jeden zavoj s 6 škatljami 1 gl. 5 kr. Razpošiljava se s pošto najmanj jeden zavoj.

Izvrstna homeopatična zdravila se pri nas zmirom frišne dobivajo.

Naročila z dežele izvrše se takoj

v lekarni Trnkóczy-ja

zraven rotovža v Ljubljani.

Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.



Pomnoženi restitucijski fluid (tekočina)

tudi konjski cvét ali konjski fluid nazivan.

Umivalna voda za konje.

Velika steklenica
z rabilnim navódom
velja 1 gold.



Varstvena znamka.

Pet steklenic
velja samo 4 gold.

Izdelovalni kraj in osrednja razpošiljavna zaloga

le v

lekarni (apoteki) TRNKÓCZY-jevi „pri zlatem jednorogu“

Ljubljana, zraven rotovža.

Ta lekarna (apoteka) obstoji uže nad 150 let.

Ta restitucijska tekočina ali konjski cvét, mnogo let uže od večih živinozdravnikov, visoke gospóde, c. kr. častnikov, prijateljev sporta, praktičnih kmetovalcev in lastnikov kónj v svojem izbornem učinku izkušen ter pripoznan kot zdravilen in jako krepien, ohrani konja do pozne starosti, in to celó pri največjem napóru vztrajnega in pogumnega. Ta pomnožena restitucijska tekočina obvaruje konje, da jim udje ne odrevené in rabi, pomnožen z esenco iz duhtečih planinskih zelišč, v krepilo pred in v restitucijo (okrepilo) po kakem silnem službenem kretanju. — Fluid ozdravlja po polnem večino vunanjih konjskih boleznij in ran. — Zredčen (kot umivalna voda — jeden del fluida in tri dele vode v steklenici zmešano, koje se mora dobro zamašiti in predno se rabi, vselej dobro pretresti), če se rabi jeden- ali dvakrat na teden, ohrani isti konja do najpoznejše starosti gibčnega, svežega in čilega ter podeljuje dlaki krasen lesk.

Pri notranjih boleznih, n. pr. koliki, svetuje se, žival tekoj poškopiti z nezredčenim fluidom, dalje odrgniti krepko s slamo, potem odéti s kocom in prepeljavati na prostem.

Rabilni navód.

Pomnoženi restitucijski fluid rabi nezredčen in zredčen. — Pri rabi nezredčenega fluida se z njim dobro natrè bolna stran živali, potem pa zopet premeni z zredčenim restitucijskim fluidom (umivalno vodo). **Nezredčeni restitucijski fluid** rabi pri: revmatizmu (uskočnosti, okornosti in otrpnjenji), raztezanji kit, hromoti podkóvnih členov, otekanji kolén, hromoti v brzdi in pregibu, v krizi ali ledji, otekanji nog, mehurji na nogah, v skópljeni zaseki, pri buli na nogi in sušici i. t. d. tako dolgo, da je bolezen odstranjena.

Zredčeni restitucijski fluid (umivalna voda: primeša naj se jednemu delu nezredčenega fluida 3 dele mrzle vode) rabi kot obloga pri: podkóvnem vnetji, presunku na nogi, zmečkanji, spahnjenji piščali, izvinjenji pripenjalnih členov, dalje v nogi in podkóvnem pregibu, zmečkanji in pri ranah vsled tiščanja sedla i. t. d. tako dolgo, da je bolezen odstranjena.

Ako se je obloga ali obkladek sgrèl, se ponovi. Jame-li pri rabi pomnoženega restitucijskega fluida bolni del otekati, ni se treba vsled tega strašiti, ker otekline ostane le jeden ali dva dni in potem zgine. — Ker ni móči rabiti obkladkov, se bolni deli poškopé z fluidom in pokrijejo s kocom. — Jednake bolezni morejo se odpravljati tudi pri govedi, prascih in psih i. t. d. s tim pomnoženim restitucijskim fluidom. Paziti je treba, da imajo živali med zdravljenjem počitek in da se je ne nadleguje. Umeje se samo ob sebi, da je treba pri nevarnejših boleznih domačih živalij prašati za svét kacega živinozdravnika.

Da se pa zabrani vsako ponarejanje tega pomnoženega restitucijskega fluida, se za zdaj niso ustanovile nobene dalje zaloge, in se isti dobiva samo v **lekarni Trnkóczy-jevi** zraven rotovža v **Ljubljani**. Vsled tega je cena tudi nižja, in velja jedna steklenica **samo** 1 gld., 5 steklenic pa 4 gld. Vsaka steklenica **mora** zaradi pristnosti imeti gorenjo varnostno znamko.



Izkušeni živinski prašek (štupa) za govedo, konje in prasce.

Jeden zamotek 50 kr., pet zamotkov na jedenkrat 2 gld.

priporoča, da ima štupo vedno pri rokah.

Pri **govedi** rabi ta prašek zoper vse plučne bolezni, n. pr.: plučno gnjilobo, kašelj in plućnico. Dalje zoper nape-njanje, koliko (grizenje) in zabasanje. Pri nalezljivih boleznih rabi tudi kot odvajajoče sredstvo, ako se redno vporablja, ker odganja vse bolezenske snovi. Največje koristi je dalje za vse domače živali (sesalce), ker kmalu zboljša mleko. Krave, ki dajo slabo mleko, dobé uže v kratki dóbi izborno mleko. Dalje je živini v čistilo, ako teletí. Telički vidno rastejo in debelé, ako vživajo jeden teden ta prah. Pri **ovcah** odpravlja jetrne pijavke, gnjilobo in vse zapreke gledé kretanja podtrebušnih organov.

Zjutraj in zvečer dá naj se velika polna žlica tega prahu med pičo ter dobro zmeša. Teletom in ovcam dá naj se pol žlice.

Konjem rabi ta prah zoper naslednje bolezni: črevesni protin, bezgavke, nalezljive bolezni in davljenje. Vrhu tega pospešuje prežvekanje, čisti kri, ter odvaja vso slezo in nečiste bolesi; odpravlja dalje konjam gliste; učini, da radi zobljejo ter ohranja konja dobro rejenega in iskrenega.

Zdravemu konju potresa naj se med pičo jeden- ali dvakrat zjutraj v tednu dve polni žlici. Bolnemu konju dá naj se vsak dan zjutraj dve polni žlici, bodi si med krmo ali pa z vodo pomešan kot kašo ter se mu po sili vlije v golt.

Prascem ta prašek rabi zoper šen, vrančni in plučni prisad, netečnost do piče, drisko, prehlajenje, zaduho, ščetinjasto gnjilobo i. t. d.

Gledé velikosti prascev daje se jim vsak dan dva- do trikrat jedno polno žlico med pičo ali pa se jim vmesen z vodo, mlekom in medom kot kašo — potisne v rílec.

Da se zabranijo vsa ponarejanja tega izkušenega praška za živino, se za zdaj niso ustanovile nijedne druge zaloge; isti se dobiva samo v **jednorogovi lekarni Trnkóczy-jevi** v **Ljubljani** zraven rotovža. Zaradi tega je cena tudi znižana, in velja jeden zamotek samo 50 kr., pet zamotkov na jedenkrat 2 gld. Vsak zamotek mora biti zaradi pristnosti zavít v tá-le rabni navod.

Naročila po pošti na ta priznано dobri **pomnoženi restitucijski fluid** in **izkušeno štupo** za **živino** se proti povzetji izvršujejo tekoj kar najhitreje na vse kraje cesarstva.

Prosi se vljudno, v korist posestnikov kónj in živine ta list blagovoljno med ljud širiti.

Lepa, zdrava živina je ponos kmetovalca.



Erzeugungsstelle
und
Central-Versendungs-Depôt
nur in der



Verstärktes Restitutions-Fluid

auch **Pferdegeist** oder **Pferde-Fluid** genannt.
Waschwasser für Pferde.

Eine grosse Flasche mit Gebrauchsanweisung 1 fl.
Fünf Flaschen nur 4 fl.

Apotheke TRNKÓCZY „zum gold. Einhorn“

Laibach, neben dem Rathhause.

Diese Apotheke besteht bereits mehr als 150 Jahre.

Dieses Restitutionsfluid, seit vielen Jahren von erfahrenen Thierärzten, hohen Herrschaften, k. k. Officieren, Sportsfreunden, praktischen Landwirten und Pferdebesitzern überhaupt in seiner ausgezeichneten Wirkung erprobt und für heilsam und kräftigend bestens anerkannt, erhält das Pferd bis in das höchste Alter, selbst bei der grössten Anstrengung, ausdauernd und muthig. — Dieses verstärkte Restitutionsfluid verhindert das Steifwerden der Glieder bei Pferden und dient, mit einer Essenz von aromatischen Alpenkräutern verstärkt, als Stärkung vor und zur Restitution (Wiederkräftigung) nach forcirtem Dienstgebrauch. — Das Fluid heilt die meisten äusserlichen Pferdekrankheiten und Wunden vollkommen. — In verdünntem Zustande (als Waschwasser, 1 Theil Fluid und 3 Theile Wasser in eine Flasche gemischt, dieselbe verschlossen und vor dem Gebrauche stets gut umgeschüttelt) ein- bis zweimal wöchentlich angewendet, erhält selbes das Pferd bis ins höchste Alter gelenkig, frisch und munter und ertheilt den Haaren einen schönen Glanz.

Beim Entstehen innerer Krankheiten, z. B. Kolik, ist es angezeigt, sofort das Thier mit dem unverdünnten Fluid zu bespritzen, gleich mit Stroh fest abzureiben, hierauf mit einem Kotzen zuzudecken und im Freien herumzuführen.

Gebrauchsanweisung.

Das verstärkte Restitutionsfluid wird unverdünnt und im verdünnten Zustande angewendet. — Bei dem Gebrauche des unverdünnten Fluids wird der kranke Theil des Thieres damit eingerieben und dann ein Umschlag mit verdünntem Restitutionsfluid (Waschwasser) gemacht. Das **unverdünnte Restitutionsfluid** wird angewendet bei: Rheumatismus (Rehe, Steife, Verschlag), Sehnen- ausdehnung, Hufgelenk-Lahmheit, Kniegeschwulst, Fessel- und Buglähme, Kreuz- oder Lendenlähme, Fussgeschwulst, Gallen, Eierhacke, Stollbeule, Schwund etc. so lange, bis das Uebel geschwunden.

Verdünntes Restitutionsfluid (Waschwasser: 1 Theil unverdünntes Fluid mit 3 Theilen kaltes Wasser gut vermischt) wird angewendet als Umschlag bei: Hufentzündung, Kronentritt, Steingalle, Kniescheibenverrenkung, Verstauchung des Fessel-, Kronen- und Hufgelenkes, Quetschungen, Satteldruck etc. so lange, bis das Uebel geschwunden.

Ist der Umschlag warm geworden, so wird er erneuert. Kommen beim Gebrauche des verstärkten Restitutionsfluides Anschwellungen des kranken Theiles vor, so darf man dadurch nicht beirrt werden, da die Anschwellung 1 bis 2 Tage andauert und dann verschwindet. — Wo Umschläge nicht angewendet werden können, werden die kranken Theile mit dem Fluid benetzt und mit einem Kotzen zugedeckt. — Aehnliche Gebrechen können auch bei Rindern, Schweinen und Hunden etc. mittelst dieses verstärkten Restitutionsfluids behoben werden. Schonung und Ruhe der Thiere während der Cur sind stets zu beobachten. Selbstverständlich hat man bei gefährlicheren Gebrechen der Hausthiere einen Thierarzt zu befragen.

Um allen Nachahmungen dieses verstärkten Restitutionsfluids vorzubeugen, wurden vorläufig keine weiteren Depôts desselben errichtet, und ist selbes nur durch die **Apotheke Trnkóczy** neben dem Rathhause in **Laibach** zu beziehen. Dadurch stellt sich der Preis auch billiger, und kostet eine Flasche **nur** 1 fl., 5 Flaschen 4 fl. Jede Flasche **muss** der Echtheit wegen obige Schutzmarke tragen.



Probates Viehpulver für Rindvieh, Pferde und Schweine.

Ein Paket 50 kr., fünf Pakete auf einmal 2 fl.

Dieses Pulver ist ein ausgezeichnetes Heilmittel gegen sämtliche inneren Krankheiten jedweden Viehes. Die erfolgreichen Heilungen, welche bei dem Gebrauche dieses Pulvers durch dessen vortreffliche und vielseitig gutwirkenden Eigenschaften von den Thierärzten und Viehzüchtern gemacht wurden, haben dasselbe zu einem vorzüglichen Heilmittel erhoben, und jedem Oekonomen ist aus diesem Grunde auf das wärmste empfohlen, dasselbe stets vorrätig zu halten.

Bei **Rindern** dient dieses Pulver gegen alle Lungenkrankheiten, als: Lungenfäule, Husten und Lungenentzündung. Weiters gegen Blähungen, Kolik, Verstopfungen. Bei regelmässigem Gebrauch dient es bei den ansteckenden Krankheiten als Ableitungsmittel, indem es allen Krankheitsstoff abtreibt. Von grösstem Nutzen ist es für alle säugenden Hausthiere, weil es die Milch baldigst verbessert. Kühe, welche schlechte Milch geben, bekommen schon in kurzer Zeit eine ausgezeichnete Milch. Es dient zur Reinigung des Viehes, wenn es kälbert. Kälber gedeihen zusehends, wenn sie etwa 1 Woche lang davon bekommen. Beim **Schafe** dient es zur Hebung der Leberegel, der Fäule und gegen alle Störungen in den Verrichtungen der Unterleibsorgane.

Man gibt morgens und abends einen grossen Löffel voll unter das Futter gut gemischt. Kälber und Schafe bekommen einen halben Löffel voll.

Bei **Pferden** dient dieses Pulver gegen folgende Krankheiten: Darmgicht, Drüsen, ansteckende Krankheiten, Lungen- und Kehlsucht. Ferner befördert es die Verdauung, reinigt das Geblüt, führt allen Schleim und unreine Wehen ab; auch vertreibt es den Pferden Würmer, behebt den Mangel an Fresslust und erhält das Pferd bei vollem Leibe und Feuer.

Einem gesunden Pferde gibt man ein- bis zweimal in der Woche morgens auf dem Futter gestreut zwei grosse Löffel voll. Einem kranken Pferde gibt man alle Tage morgens zwei grosse Löffel voll, entweder auf dem Futter oder mit Wasser zu einem Brei angemacht und gewaltsam eingegossen.

Bei **Schweinen** dient dieses Pulver gegen Rothlauf, Milz- und Lungenbrand, Appetitlosigkeit, Durchlauf, Katarrh (Schuffelkrankheit), Verfangen, Borstenfäule u. s. w.

Man gibt je nach der Grösse der Schweine täglich zwei- bis dreimal 1 Löffel voll auf das Futter, oder streicht es, mit Wasser, Mehl und Honig zu einem Brei gemacht — in die Mundhöhle.

Um allen Nachahmungen dieses probaten Viehpulvers vorzubeugen, wurden vorläufig keine weiteren Depôts desselben errichtet, und ist selbes nur durch die **Einhorn-Apotheke des Trnkóczy** in **Laibach** neben dem Rathhause zu beziehen. Dadurch stellt sich der Preis auch billiger, und kostet ein Paket nur 50 kr., fünf Pakete auf einmal 2 fl. Jedes Paket muss der Echtheit wegen in dieser Gebrauchsanweisung eingewickelt sein.

Postbestellungen auf dieses anerkannt gute **verstärkte Restitutions-Fluid** und **probate Viehpulver** werden gegen Nachnahme nach allen Richtungen der Monarchie sofort schnellstens abgeschickt.

Es wird höflichst ersucht, zum Nutzen der Pferde- und Viehbesitzer dieses Blatt weiter verbreiten zu wollen.